

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ**

**ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**

Αθήνα, 17 Απριλίου 2006

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού του Αναπτυξιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» της περιόδου 2007-2013, για τους Άξονες Προτεραιότητας της Αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, η Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος συνέταξε το παρόν «Κείμενο Θέσεων», που αποτελεί το πρώτο βασικό κείμενο εργασίας για διαβούλευση.

Στο κείμενο παρουσιάζονται συνοπτικά:

- Το αναπτυξιακό όραμα για την Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού
- Συνοπτική παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης και αποτίμηση των παρεμβάσεων
- Ανάλυση SWOT
- Το πλαίσιο των πολιτικών και τις βασικές προτεραιότητες καθώς και τις ενδεικτικές δράσεις

Οι απόψεις, παρατηρήσεις και σχόλια των κοινωνικοοικονομικών εταίρων θα καταγραφούν και θα τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας από την Επιτροπή Σχεδιασμού Προγράμματος στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της στρατηγικής για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού.

2. Διατύπωση Οράματος για το Ανθρώπινο Δυναμικό

Επίκεντρο της **στρατηγικής** του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας είναι **η αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήρια δύναμη** για την ανάπτυξη της χώρας μέσω:

- της δυναμικής προσαρμογής και συνεχούς αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων στις απαιτήσεις της οικονομίας
- της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση για όλους, και
- της πλήρους ενσωμάτωσης του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών

Στο νέο περιβάλλον που δημιουργείται, η ύπαρξη **επαρκούς και ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού** εξασφαλίζει την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η προεξέχουσα σημασία του ανθρώπινου δυναμικού

συναρτάται ευθέως με την ανάγκη για νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας, και το Ανθρώπινο Κεφάλαιο ολοένα και περισσότερο αποτιμάται σε **Γνώση** – παραγωγή νέας και διάχυση διαθέσιμης – και **Δεξιότητες**.

Η διευκόλυνση για πρόσβαση στην εργασία συναρτάται άμεσα με τη συνολική ανάπτυξη της χώρας, την επίτευξη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και τη **δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία**. Στο πλαίσιο, αυτό εκτιμάται ότι η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, προάγει την επιχειρηματικότητα και δημιουργεί περισσότερες νέες θέσεις απασχόλησης.

Αντίστοιχα αναπτύσσεται ένα νέο πλαίσιο **κοινωνικής συνοχής**, που προάγει τις ατομικές και κοινωνικές αξίες, ενθαρρύνει την εργασία και προσφορά στο κοινωνικό σύνολο και σε ομάδες που χρήζουν υποστήριξης, και εν γένει προάγει την Κοινωνική Ενσωμάτωση.

3. Υφιστάμενη κατάσταση – Αναπτυξιακές Ανάγκες

Η Ελλάδα στην πρόσφατη περίοδο εμφανίζει χαμηλότερες τιμές στους περισσότερους δείκτες της Στρατηγικής της Λισσαβόνας γεγονός που την κατατάσσει στην 22^η θέση στη συνολική κατάταξη στην ΕΕ-25 παρόλο που σημείωσε το δεύτερο υψηλότερο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ (συχνά τριπλάσιο ως προς το μέσο όρο της Ευρωζώνης). Η μακρο-οικονομική σταθερότητα έχει επιτευχθεί, οι επενδύσεις αυξάνονται και διατηρούνται ικανοποιητικοί ρυθμοί αύξησης της παραγωγικότητας, που όμως εξακολουθεί να υπολείπεται του μέσου όρου της Ε.Ε., παράλληλα η σχετική αύξηση στη συνολική απασχόληση υπολείπεται κατά πολύ της αύξησης του ΑΕΠ, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με το Μέσο Κοινοτικό Όρο, με έμφαση στην υψηλή ανεργία των γυναικών, των νέων και των μακροχρόνια ανέργων.

Ειδικότερα, σε σχέση με την Απασχόληση, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία- 2005, το συνολικό ποσοστό απασχόλησης ανήλθε στο 60,3% έναντι (63,3%⁽¹⁾ Ε.Ε. 25), και εν γένει διαπιστώνεται ότι η χώρα μας συγκαταλέγεται ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ 25 με χαμηλή παραγωγή νέων θέσεων εργασίας.

Η Ελληνική Οικονομία κατά το χρονικό διάστημα 1999-2005 παρήγαγε ετησίως μόλις 48,7 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, ενώ για να επιτευχθεί ο στόχος του 70% το 2010 θα πρέπει να δημιουργηθούν 790 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας με βάση υπολογισμού το μέγεθος του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας του 2003.

Αναφορικά με την ανεργία, το έτος 2000 κορυφώθηκε στο 11,3%, αλλά στη συνέχεια εμφάνισε μικρή αλλά σταθερά πτωτική πορεία και σήμερα βρίσκεται στα επίπεδα του 9,7%, πάντα άνω του Κοινοτικού Μ.Ο.

Η ανεργία στην χώρα μας φαίνεται να έχει διαρθρωτικό χαρακτήρα και πλήττει συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι οι γυναίκες και οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας. Τα ποσοστά ανεργίας γυναικών για το 2004 ήταν 16,2% έναντι 9,3 % της ΕΕ-15, παρά το γεγονός ότι τα μεγέθη συμμετοχής στην απασχόληση των γυναικών παρουσιάζει αυξητική τάση και ήταν στο 46,2 % (ΕΕ των 15 (55,7%)). Τα ποσοστά ανεργίας των νέων 15-24 ετών το 2004 ήταν 9,9 μ% έναντι 7,6% της ΕΕ-15 ενώ η συμμετοχή τους στην απασχόληση παραμένει σε χαμηλά επίπεδα (25,3% επί του συνόλου των απασχολούμενων). Επίσης, το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας παραμένει στο 5,6% (2004) έναντι 3,4%² στην ΕΕ 15. Το ποσοστό μερικής απασχόλησης παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 4,8%(2004).Τέλος, τα τελευταία χρόνια

¹ Πηγή: Employment in Europe 2005, Employment & social affairs , September 2005

² Στοιχεία ΕΣΥΕ

σημειώνονται τάσεις μείωσης του ποσοστού των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων.

Σημαντικά προβλήματα αντιμετωπίζουν λοιπόν οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, και ειδικότερα οι γυναίκες νεοεισερχόμενες στην αγορά εργασίας. Επιπλέον προβλήματα παρουσιάζονται στους εργαζόμενους μεγάλης ηλικίας. Φαίνεται ότι τα προβλήματα για την ένταξη στην αγορά εργασίας αυτών των ομάδων σχετίζονται με το συνολικό μοντέλο ανάπτυξης. Σε μικρότερο βαθμό το πρόβλημα σχετίζεται με την αναντιστοιχία των παρεχόμενων δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η απόσταση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας προκύπτει επίσης και από τις διαπιστώσεις για υψηλά ποσοστά ετεροαπασχόλησης και «επιχειρηματικότητας ανάγκης».

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, προβλήματα εισόδου στην εργασία αντιμετωπίζουν κυρίως οι απόφοιτοι των ΤΕΙ(13,5%) και ειδικότερα οι γυναίκες (28,1%), οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης (32,7%) και οι ανειδίκευτοι νέοι απόφοιτοι της μέσης εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τη σχετική έρευνα της ΕΣΥΕ-2003, το 84% των ΑΜΕΑ βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού.

Σε σχέση με τις τάσεις που αφορούν στην κλαδική διάρθρωση της Απασχόλησης, μόνο ο τριτογενής τομέας αυξάνεται έναντι του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της Οικονομίας.

Η ανεργία στην Περιφέρεια παρουσιάζει ιδιαιτερότητες οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγική διάρθρωση και την μορφή ανάπτυξης κάθε περιοχής. Η ανεργία δεν κατανέμεται ισομερώς στις Περιφέρειες της χώρας, ενώ οι διαπεριφερειακές ανισότητες και οι μεταβολές τους είναι σημαντικές. Οι περιφερειακές εξελίξεις στα μεγέθη του εργατικού δυναμικού, της απασχόλησης και της ανεργίας σπανίως είναι ταυτόσημες σε όρους μεγέθους και κατεύθυνσης με τις εξελίξεις των εθνικών μέσων όρων. Ανεξαρτήτως χρονικής στιγμής πέντε περιφέρειες παρουσιάζουν διαχρονικά (1999-2005) ποσοστά μεγαλύτερα του μέσου εθνικού όρου ενώ οκτώ παρουσιάζουν ποσοστά μικρότερα του Εθνικού μέσου όρου.

Διαχρονικά παρουσιάζεται η εξής κατάσταση σε σχέση με την εξέλιξη της ένταξης ανεργίας στις Περιφέρειες:

Αυξητικές τάσεις στις Περιφέρειες Δ.Μακεδονίας, Ιόνιων Νήσων, Πελοποννήσου και Νότιου Αιγαίου.

Οι υπόλοιπες περιφέρειες παρουσιάζουν μειούμενες τάσεις όπως συμβαίνει και στο σύνολο της χώρας.

Όσον αφορά στον τομέα της Κοινωνικής Συνοχής, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι τα ποσοστά φτώχειας εξακολουθούν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα (σταθερά πάνω από το 20% ενώ ήταν 21% το 2003) παρά τις υψηλές δαπάνες κοινωνικής προστασίας. Η μεγάλη ηλικία εξακολουθεί να αποτελεί το σοβαρότερο επιβαρυντικό παράγοντα κινδύνου φτώχειας στην Ελλάδα (28,1% το 2003). Η φτώχεια πλήττει κυρίως την ύπαιθρο (42,1%). Υψηλά ποσοστά φτώχειας καταμετρούνται στις μονογονεϊκές οικογένειες (34.5%, 2003), στις πολύτεκνες οικογένειες (31.5%, 2003), στα ζευγάρια ηλικιωμένων (27.8%, 2003), στους ανέργους (32.7%, 2002) και τους συνταξιούχους (29.5%, 2002). Ιδιαίτερη επιδείνωση παρουσιάστηκε στη φτώχεια των παιδιών (στην ηλικιακή κατηγορία 0-15 ετών (23,1%) και 16-24 (25,2%)).

Σημειώνεται ότι η άσκηση πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα παρουσιάζει αρκετές αδυναμίες που εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στην χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, την ανεργία, τον χαμηλό βαθμό επάρκειας του ασφαλιστικού συστήματος, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την απουσία ενός γενικευμένου δικτύου ασφάλειας.

4. Αποτίμηση των αποτελεσμάτων αναπτυξιακών παρεμβάσεων κατά την τρέχουσα και τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και την επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας η Ελλάδα έδωσε έμφαση στην ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ανεργίας, για την αποφυγή της μακροχρόνιας ανεργίας την προώθηση της ισότητας των φύλων και της ισότητας των ευκαιριών.

Για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω στόχων υλοποιήθηκε ένα πλήθος ενεργειών και ρυθμίσεων. Στο χώρο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης η κυριότερη ίσως εξέλιξη αφορά στη δημιουργία και ολοκλήρωση ενός σχετικά επαρκούς δικτύου Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης, οι οποίες παρέχουν εξατομικευμένη βοήθεια προς τους ανέργους. Σημαντική ήταν επίσης η ενίσχυση και η βελτίωση της στόχευσης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ενώ προωθήθηκε και η καταγραφή των τάσεων και αναγκών της αγοράς εργασίας. Τέλος ελήφθησαν μέτρα υπέρ της ισότητας των δύο φύλων και καταπολέμησης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας, ενώ βελτιώθηκαν και οι διαδικασίες προγραμματισμού, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης των προγραμμάτων και των φορέων παροχής συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Στον τομέα της **Απασχόλησης**, τα αποτελέσματα των βασικών παρεμβάσεων συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Μέχρι σήμερα ολοκληρώνεται ένα επαρκές δίκτυο Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (119 Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης και Τοπικές Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ), στελεχωμένων με εκπαιδευμένους Εργασιακούς Συμβούλους, εξοπλισμένων με κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και δικτυωμένων με ένα εξειδικευμένο πληροφοριακό σύστημα. Ενθαρρυντικά συμπεράσματα, προέκυψαν σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος εξατομικευμένης παρέμβασης και διασύνδεσης της προσφοράς στην αγορά εργασίας μέσω του αναβαθμισμένου δικτύου των ΚΠΑ. Ωστόσο διαπιστώνεται η ανάγκη ποιοτικής αναβάθμισης ορισμένων εκ των ακολουθούμενων διαδικασιών και του γενικότερου τρόπου αντιμετώπισης των ανέργων, καθώς και υστέρηση σε σχέση με τη ζητούμενη σύζευξη από την πλευρά της ζήτησης στην αγορά εργασίας.

Όσον αφορά τις υλοποιούμενες ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης κρίνονται ιδιαίτερα ενθαρρυντικά σε σχέση με την υλοποίηση, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των προγραμμάτων ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών.

Επίσης ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ωφελούμενοι άνεργοι από προγράμματα προώθησης στην απασχόληση (προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας, Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας - Stage) ανέρχονται συνολικά σε περίπου 130.000 άτομα³.

Η υλοποίηση Δράσεων «Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας-STAGE», καταδεικνύει υπερεπίτευξη των στόχων στο Μέτρο όσον αφορά τον δείκτη των ωφελουμένων, μένει να εκτιμηθεί ωστόσο η διατηρησιμότητα των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την υλοποίηση του σχετικού προγράμματος στην αγορά εργασίας.

Παράλληλα το Υπουργείο Απασχόλησης προχώρησε μέσω του ΟΑΕΔ σε παρεμβάσεις για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας («ενεργός γήρανση», ειδικά προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση και συμπλήρωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης).

Περαιτέρω, αναπτύχθηκε από το Παρατηρητήριο Απασχόλησης-Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (θυγατρική εταιρεία του ΟΑΕΔ) σύστημα διάγνωσης των αναγκών εκπαίδευσης και κατάρτισης.

³ Σύμφωνα με στοιχεία του κειμένου «Κατευθύνσεις Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης 2007-2013» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Φεβρουάριος 2005

Στην ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου των νέων μορφών απασχόλησης με παράλληλη διατήρηση της ασφάλειας της απασχόλησης υλοποιείται ο Νόμος 3385/2005 «*Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και άλλες διατάξεις*». Ο νόμος κινείται σε τρεις άξονες: **πρώτον**, ενίσχυση τη ευελιξίας της αγοράς εργασίας με εξορθολογισμό του πλαισίου που διέπει τις υπερωρίες και την διευθέτηση του χρόνου εργασίας έτσι ώστε να εξυπηρετηθεί η ανταγωνιστικότητα (ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων) και η διατήρηση θέσεων εργασίας. **Δεύτερον**, την ενίσχυση της ασφάλειας στην εργασία, με μέτρα που ενισχύουν τον ρόλο του ΣΕΠΕ. Τέλος, **τρίτον**, τον τομέα της κοινωνικής προστασίας με μέτρα ενίσχυσης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Επιπλέον προωθήθηκαν παρεμβάσεις για την διευκόλυνση της γεωγραφικής κινητικότητας ανέργων, την επαγγελματική κινητικότητα και το θεσμό της διαδοχικής ασφάλισης

Στον τομέα **της δια βίου μάθησης**, λαμβάνοντας υπόψη και τη σύσταση της Ε.Ε. για την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, το Υπουργείο Απασχόλησης και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων προώθησαν την εφαρμογή του νέου νόμου για τη Δια Βίου Μάθηση (Νόμος 3369/2005).

Συγκεκριμένα λόγω της διαπιστωθείσας ανάγκης για σύνδεση της αρχικής εκπαίδευσης –απασχόλησης, μέσω της συνεργασίας των συναρμόδιων Υπουργείων θα ενεργοποιηθεί το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ).

Η διαχρονικά εκτιμώμενη ως χαμηλή αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στην απασχόληση είναι ζήτημα που έχει προκαλέσει, από την εποχή ακόμα του ΚΠΣ 1989-93, σειρά διαβουλεύσεων μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών, ερευνητικών κέντρων που δραστηριοποιούνται στο χώρο, των κοινωνικών εταίρων και των σχετικών με το αντικείμενο φορέων τους και των ίδιων των φορέων που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση. Σαν αποτέλεσμα, υπήρξε μια σειρά διαδοχικών και, σε γενικές γραμμές, βελτιωτικών μεταβολών στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων, καθώς και η δημιουργία πιστοποιημένων φορέων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ) για το σύνολο αλλά και για ειδικές ομάδες του πληθυσμού, ενώ μια περαιτέρω βελτιωτική ώθηση επιχειρείται να δοθεί μέσω των έργων πιστοποίησης εκπαιδευτών και προγραμμάτων του ΕΚΕΠΙΣ. Παρ' όλες όμως αυτές τις βελτιώσεις, αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι το ζητούμενο ακόμα δεν έχει επιτευχθεί στον επιθυμητό βαθμό, όπως αναδεικνύεται από τα συγκριτικά χαμηλά ποσοστά απορρόφησης των καταρτιζομένων στην αγορά εργασίας που προκύπτουν από τα στοιχεία των αρμόδιων κεντρικών φορέων, ιδίως σε ότι αφορά στην

απασχόληση καταρτιζομένων που μπορεί βάσιμα να αποδοθεί στην προηγούμενη παρακολούθηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, σε σχέση με άλλους παράγοντες που ενδεχομένως την επηρεάζουν (επίπεδο και κατεύθυνση βασικών σπουδών, ειδικότητα, προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία, άλλα επαγγελματικά προσόντα και δεξιότητες, η προσωπικότητα του ανέργου κ.λπ.).

Στον τομέα της **Κοινωνικής συνοχής**, έχει υπάρξει μια σαφής προσπάθεια από τη μια στήριξης της απασχολησιμότητας των ευπαθών ομάδων και από την άλλη ενίσχυσης τόσο του εισοδήματος των ευπαθών ομάδων όσο και των παροχών υπηρεσιών προς αυτές. Έτσι, ενισχύθηκε η δημιουργία του Δικτύου Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών που υλοποιείται από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των δομών Κοινωνικής Φροντίδας με σκοπό κυρίως την πρόληψη εμφάνισης φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού. Σήμερα λειτουργούν άνω των 1100 δομών, που απασχολούν 4.150 άτομα προσωπικό και έχουν δυναμικότητα άνω των 50.000 ατόμων. Ο αριθμός των αποδεδειγμένων γυναικών υπολογίζεται, βάσει στατιστικού υπολογισμού, σε 40.500 άτομα.⁴

Επιπλέον, υλοποιούνται δράσεις εξατομικευμένης προσέγγισης, επιδοματικών πολιτικών και παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών για συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων, όπως, μεταξύ άλλων, τα Άτομα με Αναπηρία, οι παλιννοστούντες, οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο, οι Έλληνες τσιγγάνοι, οι εξαρτημένοι, οι φυλακισμένοι, τα θύματα του trafficking κ.λπ.

Ο νέος μεταναστευτικός νόμος, προωθεί την απλοποίηση των διαδικασιών με την ενοποίηση της άδειας διαμονής και εργασίας και για πρώτη φορά προβλέπει δράσεις για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, μέσω της υλοποίησης του ολοκληρωμένου προγράμματος δράσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών (εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας).

Με βάση τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αποτίμηση των παρεμβάσεων στον τομέα της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού καταγράφονται στην ανάλυση SWOT που ακολουθεί τα Πλεονεκτήματα και οι Αδυναμίες σε συνδυασμό με τις Ευκαιρίες και τις Απειλές.

⁴ Στοιχεία από το «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008» του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, 14-9-2005

5. Ανάλυση SWOT

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης που συντελούν στην αύξηση της απασχόλησης, και ταυτόχρονα παρουσιάζουν σταθερά αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια
- Βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας και σχετικά χαμηλό κόστος εργασίας σε σχέση με την ΕΕ
- Έμφαση των Στρατηγικών Στόχων στο πλαίσιο της Λισσαβόνας στην απασχόληση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- Εφαρμογή πολιτικών για στήριξη της δια βίου μάθησης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της ενίσχυσης της απασχόλησης μέσω των ΚΠΣ
- Προώθηση ίσων ευκαιριών στην απασχόληση. Ευχερής πρόσβαση των γυναικών, νέων, ειδικών ομάδων σε δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη στρατηγικής στη δια βίου μάθηση (εδραίωση πιστοποιημένων δομών υλοποίησης) και νέο θεσμικό πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση.
- Η ελληνική οικογένεια λειτουργεί ως ιστός ασφαλείας, εσωτερικοποιώντας κοινωνικά προβλήματα όπως είναι η ανεργία, η αναπηρία και η φροντίδα ηλικιωμένων. Οι αγροτικές περιοχές παρέχουν άτυπα δίκτυα κοινωνικής συνοχής παρά την αυξημένη βαρύτητα της φτώχειας
- Ευαισθητοποίηση της Πολιτείας και της Κοινωνίας στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων-Ενεργότερη δραστηριοποίηση ΜΚΟ στην κατεύθυνση αυτή
- Υψηλά ποσοστά «δημιουργίας» νέων επιχειρήσεων, που αφορούν κυρίως σε αυτοαπασχόληση

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Υψηλή ανεργία σε σχέση με τις χώρες της Ε.Ε. Σχετικά μικρή η αύξηση της απασχόλησης σε σχέση με τους ρυθμούς ανάπτυξης-Χαμηλή παραγωγή νέων θέσεων εργασίας
- Η ανεργία πλήττει συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, όπως τις γυναίκες, τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας και ειδικότερα αυτούς που βρίσκονται στο μέσο εκπαιδευτικό επίπεδο, καθώς και ειδικές πληθυσμιακές ομάδες
- Έλλειψη ευελιξίας στο θεσμικό πλαίσιο της αγοράς εργασίας-Υψηλά κόστη ασφάλισης και παράλληλα σημαντικά ποσοστά αδήλωτης εργασίας
- Χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού
- Ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά μερικής απασχόλησης
- Ελλιπής σύζευξη προσφοράς - ζήτησης στην αγορά εργασίας, που διαπιστώνεται μέσω της υψηλής ανεργίας της ετεροαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας ανάγκης. Παρατηρούμενη ασυμβατότητα μεταξύ της αρχικής εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και της κινητικότητας της αγοράς εργασίας
- Χαμηλή συμμετοχή των ενηλίκων σε προγράμματα δια βίου μάθησης (επαγγελματικής κατάρτισης)
- Η φτώχεια διατηρείται σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις άλλες χώρες τις ΕΕ, με σημαντική ανισοκατανομή των εισοδημάτων-Υψηλή δανειακή επιβάρυνση των νοικοκυριών
- Σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία του ασφαλιστικού Συστήματος και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
- Εμφάνιση τοπικών θυλάκων ανεργίας λόγω της αποβιομηχάνισης και σημαντικές διαπεριφερειακές ανισότητες -Συνέχιση φαινομένων αστικοποίησης
- Μακροχρόνια συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Συνέχιση ισχυρών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης και αύξηση των θέσεων εργασίας-Ενεργοποίηση της ζήτησης
- Αναβάθμιση και αξιοποίηση του αποθέματος του εργατικού δυναμικού, που μέσω της βελτίωσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του, μπορεί να συμβάλει στην επιτάχυνση της οικονομικής ανόδου και τον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών διαδικασιών
- Διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας με την εφαρμογή κατάλληλων εργαλείων και μέσων προσαρμογής (πρακτική άσκηση, εισαγωγή ερευνητών σε επιχειρήσεις, ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση, εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης σε δίκτυα επιχειρήσεων)
- Η ανάπτυξη και αξιοποίηση των Τεχνολογιών-Πληροφορικής Τηλεπικοινωνιών μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην υιοθέτηση των ευέλικτων μορφών εργασίας, καθώς και στην λειτουργία και αξιοποίηση των συστημάτων για την σύζευξη της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την παρακολούθηση των τάσεων,
- Πιστοποίηση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης, των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων των εργαζομένων
- Ολοκληρωμένη προσέγγιση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στο τοπικό επίπεδο με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περιοχής-Προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω και ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού
- Αξιοποίηση των Ανεκμετάλλεωτων Κοιτασμάτων Απασχόλησης (Τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας, πολύ-απασχόληση στην αγροτική οικονομία, συγκράτηση του ερευνητικού δυναμικού στη χώρα)
- Δημιουργία κοινωνικών δομών και δομών υποστήριξης, ώστε το περιβάλλον που θα δημιουργηθεί να δημιουργεί διεξόδους στην απασχόληση στις ομάδες που αποτελούν το σκληρό πυρήνα της ανεργίας (γυναίκες, ειδικές ομάδες κ.ά)
- Σχεδιασμός και λειτουργία ενός βιώσιμου ασφαλιστικού συστήματος, το οποίο θα στηρίζεται σε νέο οργανωτικό/τεχνολογικό μοντέλο με μειωμένο αριθμό Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Συνέχιση των τάσεων της δημογραφικής γήρανσης και περαιτέρω υπερχρέωση του ασφαλιστικού συστήματος
- Συνέχιση της μη διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και επιμονή στη χαμηλή διασύνδεση της παραγωγής με την εκπαίδευση, και την E&A
- Η συνέχιση των τάσεων για δημιουργία θυλάκων ανεργίας είτε λόγω της αποβιομηχάνισης είτε λόγω των νέων ρυθμίσεων της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής που οδηγούν τους αγρότες σε εγκατάλειψη της παραγωγής με την εφαρμογή της ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης
- Επιμονή του σκληρού πυρήνα της διαρθρωτικής ανεργίας
- Περαιτέρω ενδυνάμωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων, της εγκατάλειψης της υπαίθρου και των τάσεων αστικοποίησης, λόγω της μη δημιουργίας επαρκών θέσεων απασχόλησης στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

6. Πλαίσιο Πολιτικής, Προτεραιότητες και ενδεικτικές δράσεις.

Κεντρικές κατευθύνσεις στο σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου που διέπουν το σύνολο των βασικών προτεραιοτήτων είναι :

- Η συνάφεια των πολιτικών που εφαρμόζονται με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.
- Η συνέργεια των εφαρμοζόμενων δράσεων με τους στρατηγικούς αναπτυξιακούς στόχους που θέτει η χώρα μας (Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης).
- Η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων.
- Η κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων με συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ).

Παράλληλα στις βασικές προτεραιότητες **ενσωματώνονται μια σειρά από οριζόντιες πολιτικές**, οι οποίες πλέον ενσωματώνονται και διατρέχουν με κατάλληλα προσαρμοσμένες παρεμβάσεις τους άξονες προτεραιότητας που διατυπώνονται στη συνέχεια. Οι πολιτικές αυτές είναι:

1. Ισότητα των Δύο Φύλων

- Η εφαρμογή της πολιτικής για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλους τους άξονες. Μεταξύ άλλων, προωθείται η ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε αυτήν, λήψη ειδικών μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, με παράλληλη προώθηση πλαισίου ουσιαστικής ισότητας (μείωση χάσματος στις αμοιβές, άρση των εμποδίων στην επαγγελματική εξέλιξη, διασφάλιση όρων ποιότητας και ασφάλειας στην εργασία) και μέτρων συμφιλίωσης επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων, τα οποία θα παροτρύνουν τις γυναίκες να ενταχθούν και να παραμείνουν στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στη βελτίωση του συνολικού ποσοστού απασχόλησης της χώρας

2. Ενδυνάμωση των Εταιρικών Σχέσεων

- Η Περιφερειακή και τοπική διάσταση που ενσωματώνεται στο σχεδιασμό ολοκληρωμένων δράσεων σύμφωνα με την προσέγγιση από «κάτω προς τα πάνω», και με την ενεργό εμπλοκή του συνόλου των εκπροσώπων των τοπικών κοινωνιών στην υλοποίηση.

3. Διακρατική συνεργασία

- Δημιουργία και λειτουργία διακρατικών δικτύων φορέων της κεντρικής διοίκησης με αρμοδιότητα άσκησης πολιτικών Απασχόλησης για την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας, το συντονισμό και τη βελτίωση σχετικών πολιτικών, τη βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας μέσω της μεταφοράς καλών πρακτικών, τη βελτίωση γενικότερα άσκησης χρηστής διακυβέρνησης.
- Υλοποίηση διακρατικών έργων επικεντρωμένων σε κατεξοχήν καινοτόμους θεματικούς άξονες π.χ. διαχείριση της ηλικίας/ ενεργός γήρανση, διαχείριση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Κανονισμού του ΕΚΤ, με την επιφύλαξη για τη δημοσίευση του τελικού Κανονισμού, καθώς και των Στρατηγικών Κατευθύνσεων για το Ε.Σ.Π.Α., η δομή του παρόντος Κειμένου θέσεων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με το ανωτέρω Σχέδιο Κανονισμού ως προς τις προτεραιότητες;

A) Προσαρμοστικότητα των εργαζομένων, επιχειρήσεων και εργοδοτών

B) Πρόσβαση στην Απασχόληση

Γ) Ενδυνάμωση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πλαίσιο πολιτικής

Τα μέτρα και οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού» κατά την 4^η προγραμματική περίοδο (2007-2013) και τα οποία θα αποσκοπούν στην αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, επιχειρήσεων και εργοδοτών, θα πρέπει μέσω μιας συνεκτικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής για την δια βίου μάθηση, η οποία θα αποσκοπεί στην τόνωση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, να προωθούν:

- την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων στις ανάγκες του διεθνούς ανταγωνισμού, των συνεχών τεχνολογικών αλλαγών και των παραγωγικών αναδιαρθρώσεων
- την ποικιλομορφία των εργασιακών ρυθμίσεων, με στόχο την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης καθώς και την εκπλήρωση των προσωπικών επιδιώξεων των εργαζομένων
- την ενίσχυση της κινητικότητας των εργαζομένων (επαγγελματικής και γεωγραφικής)
- την βελτίωση της ποιότητας στην εργασία και στο εργασιακό περιβάλλον
- την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταιρών, με στόχο την αποτελεσματικότερη συνεισφορά τους στους τομείς ευθύνης τους, ιδίως για την διαχείριση των αλλαγών και την προσαρμοστικότητα (positive management of change)
- την υλοποίηση ήδη θεσμοθετημένων πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης της ισότητας και τη μελλοντική διεύρυνση και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου
- την εξισορρόπηση της ευελιξίας και της ασφάλειας (flexicurity). Την θετική αλληλεξάρτηση μεταξύ ανταγωνιστικότητας, απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλειας για την επίτευξη περισσότερο ανοικτών και ευπροσάρμοστων αγορών εργασίας και παραγωγικότερων χώρων εργασίας. Προώθηση πολιτικών που θα διασφαλίζουν ότι η ευελιξία και η ασφάλεια, παρότι θεωρούνται αντιτιθέμενες έννοιες, μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά μέσα σε κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο. Συνεπώς έμφαση στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

Τα μέτρα και οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου στον τομέα του **Ανθρώπινου Κεφαλαίου** θα πρέπει να προωθούν:

- την ενεργοποίηση του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ).
- την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στα συστήματα και τους οργανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΚΕΠΙΣ, ΟΕΕΚ) και στους φορείς συνεχιζόμενης κατάρτισης, ιδίως με στόχο τη βελτίωση της δυνατότητας των ατόμων να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας που στηρίζεται στη γνώση και στη διά βίου μάθηση.

Προτεραιότητες – Ενδεικτικές Δράσεις

1. Αύξηση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων
 - ❖ Διευκόλυνση των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ για πρόσβαση σε εξωτερικές δράσεις ειδίκευσης και κατάρτισης
 - ❖ Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων με ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση (συμπεριλαμβανομένου του e-learning) - Ενεργοποίηση των εργοδοτών στην οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης
 - ❖ Δημιουργία πλαισίου κινήτρων για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να συνδέσουν την πορεία της επιχείρησης με τα οφέλη για τους εργαζόμενους (profit sharing, bonus κτλ.)
 - ❖ Ενίσχυση των επιχειρήσεων για την παροχή της κατάλληλης εκπαίδευσης προς το ανθρώπινο δυναμικό τους για την τόνωση της επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση βασικών δεξιοτήτων – key skills (διαρκής ενίσχυση του πνεύματος αυτενέργειας/επιχειρηματικότητας όλων-non-job specific training)
 - ❖ Κατάρτιση επιχειρηματιών (συμπεριλαμβανομένου του change management)
 - ❖ Δημιουργία κινήτρων για επενδύσεις, ιδίως στην βελτίωση των δεξιοτήτων και την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και του τεχνολογικού αποκλεισμού
 - ❖ Ενίσχυση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία, δράσεις για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων
2. Ενίσχυση της συμμετοχής των αυτοαπασχολούμενων σε προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων
 - ❖ Προγράμματα κατοχύρωσης επαγγελματικής ιδιότητας

- ❖ Βελτίωση των δεξιοτήτων για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών
 - ❖ Αναβάθμιση δεξιοτήτων για την ασφάλεια και υγιεινή στην επαγγελματική δραστηριότητα και την παραγωγική διαδικασία
3. Προσαρμοστικότητα ειδικών ομάδων πληθυσμού
- ❖ Αναβάθμιση δεξιοτήτων ομάδων - στόχων με βάση τον προσδιορισμό των αναγκών των ειδικών ομάδων και της αγοράς εργασίας
4. Ενίσχυση νέων μορφών εργασίας
- ❖ Η αύξηση της κινητικότητας των εργαζομένων με την υιοθέτηση ευέλικτων μορφών εργασίας (μερική απασχόληση, τηλε-εργασία κ.λ.π.) μέσω της ενημέρωσης για τις νέες μορφές απασχόλησης
 - ❖ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση ομαδικών απολύσεων κατά την παύση λειτουργίας επιχειρήσεων
 - ❖ Δράσεις συμβουλευτικής και κατάρτισης για ανέργους, NEE, αυτοαπασχολούμενους σε θέματα σύστασης-λειτουργίας ΜΜΕ
5. Ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου για τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του (ανάπτυξη μαθησιακής κουλτούρας)
- Ενδεικτικές δράσεις:
- ❖ Μαθητεία και απόκτηση εργασιακής εμπειρίας νέων ανέργων
 - ❖ Επανακατάρτιση γυναικών μετά από άδεια μητρότητας
 - ❖ Επανακατάρτιση ατόμων μετά από μακροχρόνια απουσία από την αγορά εργασίας
 - ❖ Σχεδιασμός προγραμμάτων επανακατάρτισης σε νέους επαγγελματικούς τομείς για άτομα μεγάλης ηλικίας (άνω των 45 ετών) που επιθυμούν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας με χρηματοδότηση της συνεχιζόμενης κατάρτισης για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας
 - ❖ Αξιοποίηση της εμπειρίας ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας μέσω της δημιουργίας πλαισίου και μηχανισμών άντλησης και συστηματοποίησης της γνώσης και εμπειρίας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας
6. Η αναγνώριση της άτυπης μάθησης και των αποκτηθεισών εμπειριών, γνώσεων και δεξιοτήτων
- Ενδεικτικές δράσεις:
- ❖ Ανάπτυξη υπηρεσιών δια βίου συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού

- ❖ Αναγνώριση πρότερης μάθησης ανεξαρτήτως του τρόπου μέσω του οποίου αποκτήθηκε (εκπαίδευση, τυπική και άτυπη κατάρτιση, ανεπίσημη μάθηση), αξιοποιώντας «καλές πρακτικές», διακρατικές δράσεις κ.α.
- ❖ Δημιουργία στο ΥΠΑΚΠ βάσης δεδομένων με επαγγελματικά περιγράμματα, για τις ανάγκες της επαγγελματικής κατάρτισης με την ενεργό συμμετοχή κοινωνικών εταιρών και των φορέων κατάρτισης

7. Ισότητα των φύλων:

- ❖ Δημιουργία ενδοεπιχειρησιακών δομών υποστήριξης των γυναικών
- ❖ Έμφαση στην κατάρτιση εργαζομένων και διευθυντικών στελεχών σε θέματα ισότητας και ενσωμάτωση της έννοιας της ισότητας στις διοικητικές πρακτικές
- ❖ Πιστοποίηση με ISO Ισότητας και άρσης των διακρίσεων
- ❖ Ενθάρρυνση των κοινωνικών εταιρών και των επιχειρήσεων να αναπτύξουν πρωτοβουλίες υπέρ της ισότητας των φύλων και προαγωγή προγραμμάτων για την ισότητα των φύλων στο χώρο εργασίας.

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Κεντρικές κατευθύνσεις στο σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου που διέπουν το σύνολο των βασικών προτεραιοτήτων στον τομέα της Πρόσβασης στην Απασχόληση και αποτελούν το βασικό πλαίσιο πολιτικής είναι :

- Η δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης: διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης και δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης ώστε να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης και να μειωθεί το ποσοστό ανεργίας.
- Η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας και της παραγωγικότητας: βελτίωση των εγγενών χαρακτηριστικών της ίδιας της εργασίας (ικανοποίηση από την εργασία, ωράριο, περιεχόμενο, αντιστοίχιση χαρακτηριστικών της εργασίας και δεξιοτήτων του εργαζομένου, ευκαιρίες για κατάρτιση και δια βίου μάθηση), καθώς και βελτίωση των ευρύτερων χαρακτηριστικών της αγοράς εργασίας (ισότητα των φύλων, υγιεινή και ασφάλεια, πρόσβαση στην εργασία, κοινωνικός διάλογος, καταπολέμηση των διακρίσεων κ.λπ.). Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ενίσχυση της ποιότητας της εργασίας έχει θετικό αντίκτυπο και στην αύξηση της απασχόλησης, και στην αύξηση της παραγωγικότητας και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Η ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε αυτήν, λήψη ειδικών μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, με παράλληλη προώθηση πλαισίου ουσιαστικής ισότητας (μείωση χάσματος στις αμοιβές, άρση των εμποδίων στην επαγγελματική εξέλιξη, διασφάλιση όρων ποιότητας και ασφάλειας στην εργασία) και μέτρων συμφιλίωσης επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων, τα οποία θα παροτρύνουν τις γυναίκες να ενταχθούν και να παραμείνουν στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στη βελτίωση του συνολικού ποσοστού απασχόλησης της χώρας.
- Η ενίσχυση της απασχόλησης των νέων ώστε έως το τέλος του 2007, σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος να προσφέρονται ευκαιρίες για μαθητεία, κατάρτιση, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ή απασχόληση εντός 6 μηνών.
- Η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.
- Η ενίσχυση μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην Απασχόληση και ειδικά μέτρα για την αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας

Προτεραιότητες – Ενδεικτικές Δράσεις

1. Αναβάθμιση, βελτίωση της λειτουργίας και περαιτέρω αξιοποίηση των υφιστάμενων δομών

- ❖ Συστηματικότερη καταγραφή και πρόβλεψη των αλλαγών που επέρχονται στις τοπικές αγορές εργασίας εξαιτίας της παραγωγικής αναδιάρθρωσης της οικονομικής δραστηριότητας, με αναβάθμιση της δυνατότητας των υφιστάμενων δομών (ΣΕΠΕ, ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ) για την έγκαιρη διάγνωση των προβλημάτων σε συνεργασία με εκπροσώπους των τοπικών κοινωνιών.
- ❖ Η συνέχιση, πλήρης αξιοποίηση, αναβάθμιση της λειτουργίας και συντονισμός των διαδικασιών και των δομών που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο (συστήματα έρευνας των αναγκών της αγοράς εργασίας, της ΣΕΚ, της πιστοποίησης της παρεχόμενης κατάρτισης και των επαγγελματικών προσόντων)
- ❖ Διαρκής βελτίωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών απασχόλησης (Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης και Τοπικές Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ) σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών (one stop shops). Η δημιουργία Δικτύου του συνόλου των φορέων σύζευξης προσφοράς-ζήτησης στην αγορά εργασίας με τη συμμετοχή φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, της αυτοδιοίκησης, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κτλ. και ο συντονισμός της δράσης του Δικτύου από το ΥΠΑΚΠ
- ❖ Εξορθολογισμός λειτουργίας των δομών Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, με στόχο την εξυπηρέτηση του πολίτη (υιοθέτηση πελατοκεντρικής προσέγγισης)

2. Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

Διεύρυνση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων που να αντιμετωπίζουν διαγνωσμένες ανάγκες (κατά περιοχή, ομάδα-στόχο, κλάδο διάρκεια ανεργίας). Οι δράσεις αφορούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, αυτό-απασχόλησης, μερικής και πλήρους απασχόλησης, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιδότηση νέων θέσεων εργασίας, επαγγελματικός προσανατολισμός. Συγκεκριμένα:

- ❖ Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων
- ❖ Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών
- ❖ Ενίσχυση της απασχόλησης των μακροχρόνια ανέργων
- ❖ Ενίσχυση μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην απασχόληση και ειδικά μέτρα για την διαχείριση της διαφορετικότητας

3. Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και η προώθηση της ισότιμης πρόσβασης και εξέλιξης σε αυτήν

- Ενίσχυση των υπάρχουσών δομών επιτελικού σχεδιασμού της ΓΓΙ
- Δράσεις ενίσχυσης και προβολής της γυναικείας επιχειρηματικότητας και παροχή ανάλογης (στοχευμένης) κατάρτισης
- Δράσεις εξάλειψης των στερεοτυπικών αντιλήψεων που επικρατούν σχετικά με το ρόλο των φύλων στην οικογένεια.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Οι βασικές προτεραιότητες στον τομέα της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, οι οποίες αποτελούν το βασικό πλαίσιο πολιτικής για τη νέα προγραμματική περίοδο, είναι:

- η αξιοποίηση κατά το βέλτιστο τρόπο των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των λιγότερο ανταγωνιστικών ομάδων του πληθυσμού
- η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των δομών και συστημάτων υποστήριξης τους με σκοπό τη διευκόλυνση της κοινωνικής και επαγγελματικής τους ένταξης
- η προώθηση της πρόσβασης των ως άνω ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού στους πόρους, τα δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης (ανεργίας, ασθενείας, γήρανσης), κοινωνικής πρόνοιας (προστασία οικογένειας, τέκνων, μητρότητας, ατόμων με αναπηρία).
- Η δικαιότερη αναδιανομή, η ενίσχυση των χαμηλών εισοδημάτων και ο περιορισμός των ανισοτήτων

Προτεραιότητες – Ενδεικτικές Δράσεις

1. Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Προστασίας

- Στην ανάπτυξη αποκεντρωμένου δικτύου πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας για την πρόληψη του αποκλεισμού και την παροχή προσωπικών υπηρεσιών σε παιδιά, γυναίκες, άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένους.
- Ενίσχυση της λειτουργίας δομών υποστήριξης και συμβουλευτικής ως δομές τύπου one stop shops, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη ενιαίων δομών εξυπηρέτησης που αναφέρονται στο πλαίσιο του Αξονα 2.

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για τις ευάλωτες ομάδες που θα εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης και διαβίωσης, την κοινωνική ένταξη και την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί επίσης στην ενίσχυση και επέκταση της λειτουργίας δομών κατάρτισης και απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες.
- Καταπολέμηση των διακρίσεων όσον αφορά την κοινωνική ένταξη, την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων, των επιχειρήσεων, των ΜΚΟ κ.λ.π. κοινωνικών και οικονομικών φορέων.
- Δράσεις για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των μεταναστών, προσφύγων, θυμάτων trafficking και ομάδων με πολιτισμικές ή/και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, χρηστών και πρώην χρηστών ουσιών, αστέγων (κατάρτιση, συμβουλευτική, επαγγελματικός προσανατολισμός, ενίσχυση για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, προώθηση σε θέσεις μερικής ή πλήρους μισθωτής απασχόλησης).
- Σχεδιασμός και εφαρμογή Τοπικών Σχεδίων Κοινωνικής Ένταξης
- Δράσεις διαχείρισης και αποδοχής της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο (ευαισθητοποίηση και mentoring εργοδοτών και εργαζομένων, ενίσχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων).

2. Αντιμετώπιση της Φτώχειας

- Δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση και μείωση της φτώχειας. (Κινητοποίηση του συνόλου των φορέων και παραγόντων της κοινωνικής και οικονομικής ζωής με σκοπό την προώθηση κοινωνικού διαλόγου για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας).
- Μέτρα για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας.
- Η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου για τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

3. Κοινωνική Οικονομία

- Ανάπτυξη και ενίσχυση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας λαμβάνοντας υπόψη το πρότυπο των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.ΣΠΕ) και την υποστήριξη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, καθώς και λοιπών φορέων ή/και ατόμων για την δραστηριοποίησή τους στον τομέα αυτό.
- Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες για την σύσταση και λειτουργία των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.

- Μηχανισμούς χρηματοδοτικής ενίσχυσης για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας.